

Kleine Kerkgemeenschappen: project in het aartsbisdom Utrecht

Marianne Baijens

Januari 2008

Vernieuwing van pastoraat

Op weg naar missionaire geloofsgemeenschappen, onder die titel werkt het aartsbisdom aan vernieuwing van het pastoraat. Er zijn parochieverbanden geformeerd met een pastoraal team. De pastorale beroepskrachten specialiseren zich binnen een bepaald profiel (catechese, liturgie, kerkopbouw of diaconie). De plaatselijke geloofsgemeenschap zal meer en meer zelf draagster van pastoraat worden. De parochie zoals wij die nu kennen zal er anders uit gaan zien. In de notitie "*Waarheen zijn we op weg? Het parochiepastoraat in ons bisdom in 2010*", schetst vicaris Rentinck het beeld van de parochie in 2010 als een netwerk van groepen. Te denken valt aan catechesegroepen, huisgroepen, bezinningsgroepen, diaconiegroepen, specifieke doelgroepen, liturgiegroepen. Al deze groepen dragen zelf zorg voor pastorale nabijheid naar elkaar, elk vanuit een eigen accent. Door goede onderlinge communicatie en vooral door gezamenlijke vieringen kan iets beleefd worden van de grotere geloofsgemeenschap waartoe we behoren.

De Kleine Kerkgemeenschappen

Eén van de mogelijkheden van een groep binnen het netwerk van groepen is de Kleine Kerkgemeenschap. Een Kleine Kerkgemeenschap is de kleinste eenheid waarin je kerk kunt zijn. Ze bestaat uit zo'n acht tot vijftien parochianen die regelmatig bij elkaar komen om het leven van alledag met elkaar te delen, om te bidden en de Schrift te lezen en zorg voor hun medemens te hebben. Het model van Kleine Kerkgemeenschappen is voor de parochie van de toekomst een belangrijke oriëntatie om pastoraat van de nabijheid vorm te geven. De Kleine Kerkgemeenschappen kunnen bijdragen aan de vitaliteit van de parochie. Het model van de Kleine Kerkgemeenschappen is ontstaan, ontwikkeld en beproefd in de Verenigde Staten. Men spreekt daar van Small Church Communities.

Small Church Communities

Zo'n dertig jaar geleden begon pionier Arthur Baranowski met een basisgemeenschap in Michigan. Sindsdien heeft hij veel ervaring opgedaan met deze kerkvorm. En het verspreidde zich over het hele land. Inmiddels maken meer dan een miljoen Amerikanen deel uit van een kleine kerkgemeenschap (SCC). Er is een landelijk instituut dat de gemeenschappen ondersteunt met materiaal en trainingen, de National Alliance of Parishes Restructuring Into Communities, de NAPRC (www.naprc.faithweb.com).

Stelt u zich voor: om de twee weken komt een groep van acht à twaalf mensen bijeen bij een van hen thuis. Het is een gemengd gezelschap, van ouderen en jongeren, stellen en alleenstaanden. Ze openen met gebed en bijbellezing. Vervolgens nemen ze een onderdeel van een programma door waarmee ze een nieuwe stap zetten in hun ontwikkeling. Ze praten vooral veel over zichzelf en hun gewone leven. Ze willen van elkaar weten hoe het met hen gaat. Maar vooral ook hoe ze in hun gebeurtenissen van alledag iets van God hebben gezien. Ze sluiten weer af met gebed en drinken nog iets.

Plaats binnen het geheel van de parochie

Wat de levenskansen van de kleine kerkgemeenschappen aanmerkelijk vergroot is de plek die ze voor zichzelf zien binnen de Rooms-Katholieke Kerk. Ze worden niet gepresenteerd als alternatieven voor de parochie, maar als segmenten *erbinnen*. Zo kunnen ze functioneren als versterking van het parochieleven en wordt een riskante competentiestrijd vermeden.

Verder hebben de Amerikaanse pioniers iets bedacht om de groepen aan het grotere geheel van de parochie (en de wereldkerk) te binden zonder de pastorale beroepskracht extra te belasten. Elke groep moet namelijk beschikken over een 'pastorale ondersteuner'(pastoral facilitator) die uit de leden zelf wordt gerekruteerd. Deze PO ziet erop toe dat de kleine kerkgemeenschap geen esoterisch of elitair groepje wordt maar echt *kerk*: een verzamelde gemeenschap van allen voor de Heer.

Het project in het aartsbisdom

Het project in ons bisdom loopt nu enkele jaren, sinds 2003. We hebben ervaring opgedaan met enkele pilotgroepen. Het Amerikaanse materiaal is vertaald en uitgeprobeerd in de groepen. Nu zitten we in de afrondingsfase van het project. Dit jaar gaan we nadenken hoe de Kleine Kerkgemeenschappen verder in de parochies geïmplementeerd kunnen worden. Ook wordt er dit jaar gewerkt aan een definitieve uitgave van de gebruikte cursusmaterialen, zodat deze ook beschikbaar komen voor geïnteresseerden in de andere bisdommen.

Materialen

Binnen het project werken wij met de volgende materialen / cursusboeken (in een Nederlandse werkvertaling):

- Arthur R. Baranowski, *Creating Small Church Communities; A Plan for Restructuring the Parish and Renewing Catholic Life.*
- *Come as you are; A Beginning Experience for Small Groups.*
- Arthur R. Baranowski with Kathleen M. O'Reilly and Carrie M. Piro, *Praying Alone and Together; An 11-Session Prayer Module for Small Faith Communities.*

Meer informatie

Voor meer informatie over het project kan men terecht bij de projectleider: Marianne Baijens, pastorale dienstverlening, tel. 030 – 693 14 34, e-mail baijens@aartsbisdom.nl Ook kunt u informatie vinden op de website www.smallchristiancommunities.info

Marianne Baijens
23-1-08

Meer over dit project staat in het KASKI-rapport dat als nr. 0170 staat op www.stucom.nl, en in een scriptie van Peter Ambting, nr. 214 op www.stucom.nl.
Zie ook: www.smallchristiancommunities.info en www.naprc.faithweb.com.

Over andere en aanvullende methodes en materialen: www.stucom.nl/parochie.

Dit is document 0215 op www.stucom.nl